

מתמטיקה בדידה – תרגיל בית 8 – שחר פרץ

מידע כללי

מגיש: שחר פרץ

ת.ז.: 334558962

תאריך הגשה: 5.1.2024 (פעם ראשונה שאני מגיש לא ברביעי אחרי 23:00 |ol)

~~~ תרגיל בית 8 ~~~

שאלה 1

סעיף (א)

צ.ל.: תהיה פונקציה $f: A \rightarrow B$, נוכיח f חח"ע אמ"מ f^{-1} יחס ח"ע.

הוכחה: נפצל שתי גרירות.

- נניח f חח"ע, נוכיח f^{-1} יחס ח"ע. יהי $a \in A$, ויהי $b_1, b_2 \in B$, נניח $\langle a, b_1 \rangle, \langle a, b_2 \rangle \in f^{-1}$ ונוכיח $b_1 = b_2$. ההנחה שקולה לטענה $\langle b_1, a \rangle, \langle b_2, a \rangle \in f$, ולפי הנתון חח"ע f נסיק $b_1 = b_2$.
- נניח f^{-1} ח"ע, נוכיח f חח"ע. כלומר, יהי $a_1, a_2 \in A$, ונניח $f(a_1) = f(a_2)$, נוכיח $a_1 = a_2$. נסמן $b = f(a_1)$, כלומר לפי טרנזיטיביות והגדרת סימון פונקציה נקבל $\langle a_1, b \rangle, \langle a_2, b \rangle \in f$. נשתמש בהגדרת יחס הופכי, ונקבל $\langle b, a_1 \rangle, \langle b, a_2 \rangle \in f^{-1}$. לפי הנתון f^{-1} ח"ע, ומשום ש- $b = b$ (כל גודל שווה לעצמו), נסיק $a_1 = a_2$, כדרוש.

Q.E.D. ■

סעיף (ב)

צ.ל.: תהיה פונקציה $f: A \rightarrow B$, נוכיח f על אמ"מ f^{-1} מלא ב- B .

הוכחה: נפצל לשתי גרירות;

- נניח f על, נוכיח f^{-1} מלא ב- B , כלומר, יהי $b \in B$, נוכיח קיום $a \in A$ כך ש- $\langle b, a \rangle \in f^{-1}$, או באופן שקול, $\langle a, b \rangle \in f$. משום ש- f פונקציה על, אז ל- b יש איבר $\tilde{a} \in A$ כך ש- $f(\tilde{a}) = b$, או באופן שקול $\langle \tilde{a}, b \rangle \in f$. נבחר $a = \tilde{a}$, נקבל $\langle b, a \rangle \in f^{-1}$, שכמו שצוין זה שקול למה שצ.ל. כדרוש.
- נניח f^{-1} יחס מלא ב- B , נוכיח f על A , כלומר לכל $a \in A$ נוכיח קיום $b \in B$ כך ש- $f(a) = b$, או בניסוח שקול, $\langle a, b \rangle \in f$. כאמור שקול ל- $\langle b, a \rangle \in f^{-1}$. הפסוק $\langle b, a \rangle \in f^{-1}$ פסוק $\forall b \in B. \exists \tilde{a} \in A. \langle b, \tilde{a} \rangle \in f$. פסוק אמת לפי המליאות של f^{-1} ב- B שנתונה, ולכן נוכל לבחור $a = \tilde{a}$ ולקבל פסוק אמת כדרוש.

Q.E.D. ■

סעיף (ג)

צ.ל.: תהי f פונקציה, נוכיח f^{-1} פונקציה אמ"מ f חח"ע ועל.

הוכחה: נוכיח בעזרת פיצול לשתי גרירות.

- נניח f^{-1} פונקציה, נוכיח f חח"ע ועל. ע"פ הגדרת פונקציה, f ח"ע ומלאה ב- B , כלומר לפי סעיפים (א) ו-(1) (ב) נגרר f חח"ע ועל כדרוש.
- נניח f חח"ע ועל, נוכיח f פונקציה. ע"פ הגדרת פונקציה, צ.ל. f ח"ע ומלאה ב- B , שנגרר באופן ישיר לאחר שילוב הנתונים עם סעיפים (א) ו-(1) (ב) כדרוש.

Q.E.D. ■

שאלה 2

סעיף (א)

צ.ל.: יהיו $f: A \rightarrow B, g: B \rightarrow C$ פונקציות. נניח f, g חח"ע, נוכיח $g \circ f$ חח"ע.

הוכחה: יהי $a_1, a_2 \in A$, נניח $(f \circ g)(a_1) = (f \circ g)(a_2)$, נוכיח $a_1 = a_2$. הנתון שקול לטענה $f(g(a_1)) = f(g(a_2))$. לפי הנתון f חח"ע, לכל $f(x_1) = f(x_2)$ נגרר $x_1 = x_2$, ובפרט $g(a_1) = g(a_2)$. לפי הנתון g חח"ע, לכל $g(x_1) = g(x_2)$ נגרר $x_1 = x_2$, בפרט $a_1 = a_2$ כדרוש. //

Q.E.D. ■

סעיף (ב)

צ.ל.: יהיו $f: A \rightarrow B, g: B \rightarrow C$ פונקציות. נניח f, g על A, B בהתאמה, נוכיח $g \circ f$ על.

הוכחה: יהי $x \in c$, נוכיח קיום $a \in A$ עבורו $(g \circ f)(a) = c$, או באופן שקול נוכיח $g(f(a)) = c$. משום ש- g על C וכי $c \in C$, אז קיים $b \in B$ עבורו $g(b) = c$. משום ש- f על B , אז לכל $\tilde{b} \in B$ קיים $\tilde{a} \in A$ עבורו $f(\tilde{a}) = \tilde{b}$. נבחר את $\tilde{a}$ המתאים ל- b כך ש- $\tilde{a} = a$, לכן $f(a) = b$ ומשום ש- $g(b) = c$, נציב ונקבל $g(f(a)) = c$ כדרוש.

Q.E.D. ■

שאלה 3

סעיף (א)

נתון:

$$f: \mathcal{P}(\mathbb{R})^2 \rightarrow \mathcal{P}(\mathbb{R}), f = \lambda A \in \mathcal{P}(\mathbb{R}), B \in \mathcal{P}(\mathbb{R}). A \cup B$$

צ.ל.: f על, f לא חח"ע.

הוכחה:

יהי $r \in \mathcal{P}(\mathbb{R})$. צ.ל. קיום $A, B \in \mathcal{P}(\mathbb{R})$ כך ש- $f(A, B) = r$. נבחר $\tilde{A} = r \in \mathcal{P}(\mathbb{R}), \tilde{B} = \emptyset \in \mathcal{P}(\mathbb{R})$. נתבונן ב-
 $f(\langle \tilde{A}, \tilde{B} \rangle)$, ולפי כלל β נמצא את הזהות $\tilde{A} \cup \tilde{B} = r \cup \emptyset = r$ כדרוש.

Q.E.D. ■

שלילת חח"ע

נניח בשלילה חח"ע ונראה דוגמה נגדית. נבחר ונבחר $A_1 = B = \{1\}, A_2 = \emptyset$. לפיכך $A_1 \neq A_2$ משום ש- $1 \in \emptyset$ פסוק שקר, ולפי התכונה המרכזית של זוג סדור, $\langle A_1, B \rangle \neq \langle A_2, B \rangle$. נשתמש בתחשיב למבדא, ונגיע לכך אשר:

$$f(\langle A_1, B \rangle) = A_1 \cup B = \{1\} \cup \{1\} = \{1\} = \{1\} \cup \emptyset = A_2 \cup B = f(\langle A_2, B \rangle)$$

וזהו סתירה.

Q.E.D. ■

סעיף (ב)

נתון:

$$g: \mathcal{P}(\mathbb{R}) \rightarrow (\mathcal{P}(\mathbb{R}) \rightarrow \mathcal{P}(\mathbb{R})), g = \lambda A \in \mathcal{P}(\mathbb{R}). \lambda B \in \mathcal{P}(\mathbb{R}). A \cup B$$

שלילת על

נניח בשלילה על ונראה דוגמה נגדית. נבחר $f = \lambda B \in \mathcal{P}(\mathbb{R}). \emptyset, f: \mathcal{P}(\mathbb{R}) \rightarrow \mathcal{P}(\mathbb{R})$. לפי הנחת השלילה, קיים $A \in \mathcal{P}(\mathbb{R})$ כך ש- $g(A) = f$. כלומר לפי כלל β קיים $A \in \mathcal{P}(\mathbb{R})$ כך ש- $\lambda B \in \mathcal{P}(\mathbb{R}). A \cup B = \lambda B \in \mathcal{P}(\mathbb{R}). \emptyset$. משום שהטווח שווה, לפי כלל η נסיק $B \cup A = \emptyset$. נבחר דוגמה נגדית $B = \{1\}$, עבורו כלומר $\{1\} \cup A = \emptyset$. ובפרט $\{1\} \cup A \subseteq \emptyset$, ולפי הגדרות הכלה ואיחוד $x \in \emptyset \implies x \in \{1\} \cup A \implies x = 1$. שלפי חוקי הלוגיקה גורר $x = 1 \implies x \in \emptyset$. וזהו סתירה.

Q.E.D. ■

הוכחת חח"ע

תהי פונקציה $f: \mathcal{P}(\mathbb{R}) \rightarrow \mathcal{P}(\mathbb{R})$, יהיו שתי קבוצות $A_1, A_2 \in \mathcal{P}(\mathbb{R})$. נניח $g(A_1) = g(A_2) = f$, ונוכיח $A_1 = A_2$. נפתח בעזרת תחשבי למדא:

$$\begin{aligned} g(A_1) &= g(A_2) \\ \iff \lambda B \in \mathcal{P}(\mathbb{R}). B \cup A_1 &= \lambda B \in \mathcal{P}(\mathbb{R}). B \cup A_2 & (\beta \text{ rule}) \\ \iff B \cup A_1 &= B \cup A_2 & (\eta \text{ rule}) \\ \iff \forall x. x \in B \vee x \in A_1 &\iff x \in B \vee x \in A_2 & (=, \cup \text{ definition}) \end{aligned}$$

לאחר פירוק עם מספר שקלויות לוגיות נוספות שלא אציין כאן (כי זה נראה לי מפורט מדי ומיותר), ניתן להגיד לגרירה של $x \in A_1 \iff x \in A_2$, כלומר $A_1 = A_2$, כנדרש.

Q.E.D. ■

סעיף (ג)

נתון:

$$F: (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}) \rightarrow (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}), F = \lambda g \in \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}. \max\{g(i) \mid i \in \{0, \dots, n\}\}$$

לא על

נמצא דוגמה נגדית. נבחר $g = \lambda x \in \mathbb{N}. (x - 1)^2$. ונראה שלכל $f: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$, $F(f) \neq g$. נניח בשלילה שקיים כזה, ולכן לפי כלל β והנחת השלילה נקבל $F(f) = \lambda n \in \mathbb{N}. \max\{f(i) \mid i \in \{0, \dots, n\}\} = (n - 1)^2$. משום שהתחום זהה, מכלל η נסיק $\forall n \in \mathbb{N}. f(n) = \max\{f(i) \mid i \in \{0, \dots, n\}\} = g(n) = (n - 1)^2$. נסיק $f(0) = g(0) = (-1)^2 = 1 \wedge f(1) = g(1) = (1 - 1)^2 = 0$. כלומר $\max\{f(i) \mid i \in \{0, \dots, 0\}\} = 1$ וזו סתירה. $F(0) = g(0) = 1$ באופן דומה $\max\{f(i) \mid i \in \{0, \dots, 1\}\} = 0$ כלומר $f(1) > f(0)$ וסה"כ $0 > 1$ וזו סתירה.

Q.E.D. ■

לא חח"ע

נראה דוגמה נגדית. נניח בשלילה שהפונקציה חח"ע. נבחר $f_1 = \{\langle 0, 0 \rangle, \langle 1, 1 \rangle, \langle 2, 0 \rangle\}$ ונבחר $f_2 = \{\langle 0, 0 \rangle, \langle 1, 1 \rangle, \langle 2, 1 \rangle\}$. לפי הנחת השלילה, $F(f_1) \neq F(f_2)$. בפרט, לפי כלל η , $\max\{f_1(i) \mid i \in \{0, 1, 2\}\} \neq \max\{f_2(i) \mid i \in \{0, 1, 2\}\}$. נחשב בעזרת עקרון ההחלפה וסימון פונקציה $f(x)$, ונקבל $\max\{0, 1, 0\} \neq \max\{0, 1, 1\}$ כלומר $1 \neq 1$ וזו סתירה.

Q.E.D. ■

סעיף (ד)

נתון:

$$G: (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N})\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}, G = \lambda g \in \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}, n \in \mathbb{N}. \max\{g(i) \mid i \in \{0, \dots, n\}\}$$

על

יהי $n \in \mathbb{N}$, נוכיח קיום $\langle f_1, m \rangle \in (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}) \times \mathbb{N}$ כך ש- $G(\langle f_1, m \rangle) = n$. נבחר $f_1 = \lambda x \in \mathbb{N}. n, m = 0$. נציב בעזרת כלל β , ונקבל:

$$G(\langle f_1, m \rangle) = \max\{g(i) \mid i \in \{0, \dots, 0\}\} = \max\{n \mid i \in \{0\}\} = n$$

כדרוש.

Q.E.D. ■

לא חח"ע

נניח בשלילה שהפונקציה חח"ע, ונראה דוגמה נגדית. נבחר $n = 0$. נתבונן בזוגות הסדורים $n_1 = \langle \lambda n \in \mathbb{N}. 0, m_1 := 0 \rangle, n_2 = \langle \lambda n \in \mathbb{N}. 0, m_2 := 1 \rangle \in (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}) \times \mathbb{N}$. שלפי המשפט המרכזי של זוג סדור לא שווים כי $0 \neq 1$. לפי הנחת השלילה $F(n_1) \neq F(n_2)$. נחשב:

$$F(n_1) = \max\{(\lambda n \in \mathbb{N}. 0)(i) \mid i \in \{0, \dots, 0\}\} = \max\{0 \mid i \in \{0\}\} = 0$$

$$F(n_2) = \max\{(\lambda n \in \mathbb{N}.0)(i) \mid i \in \{0, \dots, 1\}\} = \max\{0 \mid i \in \{0, 1\}\} = 0$$

ולכן $F(n_1) = F(n_2)$ וזו סתירה.

Q.E.D. ■

סעיף (ה)

נתון:

$$F: (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}) \times \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}, F = \lambda g \in \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}. n \in \mathbb{N}. \sum_{i=0}^n g(i)$$

על

יהי $n \in \mathbb{N}$. נוכיח קיום $\langle f, m \rangle \in (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}) \times \mathbb{N}$ כך ש- $F(\langle f, m \rangle) = n$. נבחר $n, m = 1$. נציב ונקבל:

$$F(\langle f, m \rangle) = \sum_{i=0}^m f(i) = \sum_{i=0}^1 n = n$$

כדרוש.

Q.E.D. ■

לא חח"ע

נניח בשלילה ש- F חח"ע ונראה סתירה. נבחר $n = 0 \in \mathbb{N}$, ונבחר זוגות סדורים ב- $(\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}) \times \mathbb{N}$ המוגדרים לפי $n_1 = \langle f, 0 \rangle, n_2 = \langle f, 1 \rangle$ שלפי התכונה המרכזית של זוג סדור $n_1 \neq n_2$, כאשר f היא פונקציה קבועה על $\mathbb{N}$ ב-0. לפי הנחת השלילה, $F(n_1) \neq F(n_2)$. אומנם זאת, אך:

$$F(n_1) = \sum_{i=0}^0 f(i) = f(0) = 0$$

$$F(n_2) = \sum_{i=0}^1 f(i) = f(1) + f(0) = 0$$

ולכן $F(n_1) = F(n_2)$ וזו סתירה.

Q.E.D. ■

סעיף (ו)

נתון:

$$G: (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}) \rightarrow (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}), G = \lambda g \in \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}. \lambda n \in \mathbb{N}. \sum_{i=0}^n g(i)$$

לא על

נניח בשלילה שהפונקציה על. נבחר $\lambda n \in \mathbb{N}_{\leq 1}$. $f = \{\langle 0, 1 \rangle\} \cup \lambda n \in \mathbb{N}_{\leq 1}$. לפי ההנחה קיימת $g: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ כך ש- $G(g) = f$. לפי כללי η, β :

$$\begin{aligned} G(g) &= f \\ \iff \lambda n \in \mathbb{N}. \sum_{i=0}^n g(i) &= f \\ \iff \forall n \in \mathbb{N}. \sum_{i=0}^n .g(n) &= f(n) \end{aligned}$$

ובפרט עבור $n = 1, n = 0$. נציב בכלל β , ונקבל:

$$\begin{aligned} \begin{cases} \sum_{i=0}^0 .g(i) = f(0) \\ \sum_{i=0}^1 .g(i) = f(1) \end{cases} &\implies \begin{cases} g(0) = f(0) = 1 \\ g(0) + g(1) = f(1) = 0 \end{cases} \\ &\implies 1 + g(1) = 0 \implies g(1) = -1 \end{aligned}$$

וזו סתירה כי $g: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$ אך $g(0) \notin \mathbb{N}$.

Q.E.D. ■

חח"ע

יהיו $f_1, f_2: \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}$. נניח בשלילה שהפונקציה לא חח"ע, ונסיק $G(f_1) = G(f_2)$, כלומר, לפי כללי η, β :

$$\forall n \in \mathbb{N}. \sum_{i=0}^n .f_1(i) = n \in \mathbb{N}. \sum_{i=0}^n .f_2(i)$$

לפי כלל η , $f_1 \neq f_2$ שקול לקיום $m \in \mathbb{N}$ כך ש- $f_1(m) \neq f_2(m)$. נסכים עד $m \in \mathbb{N}$ הנמוך ביותר המקיים תכונה זו. משום שהוא הנמוך ביותר, $\forall t < m \in \mathbb{N}. f_1(t) = f_2(t)$, ולכן, עבור $t = m - 1$, הסכומים להלן שווים:

$$\sum_{i=0}^t f_1(i) = \sum_{i=0}^t f_2(i)$$

(אפשר להוכיח את זה באינדוקציה קטנה). עתה, נתבונן בסכום עד m , ונכיל את הנחת השלילה שלנו:

$$\begin{aligned} \sum_{i=0}^m f_1(i) &= \sum_{i=0}^m f_2(i) \\ \sum_{i=0}^t f_1(i) + f_1(m) &= \sum_{i=0}^t f_2(i) + f_2(m) \\ f_1(m) &= f_2(m) \end{aligned}$$

וזו סתירה.

Q.E.D. ■

נתון

נתון:

$$H = \lambda f \in \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}, g \in \mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N}. \text{Im}(f) \triangle \text{Im}(g)$$

$$H: (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N})^2 \rightarrow \mathcal{P}(\mathbb{N})$$

סעיף (א)

צ.ל.: H לא חח"עהוכחה: נניח בשלילה ש- H חח"ע ונראה דוגמה נגדית. נבחר:

$$n_1 := \langle f_1 := \lambda n \in \mathbb{N}.0, f_2 := \lambda n \in \mathbb{N}.1 \rangle \in (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N})^2$$

$$n_2 := \langle g_1 := \lambda n \in \mathbb{N}.1, g_2 := \lambda n \in \mathbb{N}.0 \rangle \in (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N})^2$$

לפי התכונה המרכזית של זוגות סדורים ולפי כלל η , משום ש- $f_1(0) = 0 \neq g_1(0) = 1$ וא $f_1 \neq g_1$ ולכן $n_1 \neq n_2$ לפי הנחת השלילה, $H(n_1) \neq H(n_2)$, ולכן לפי כלל β :

$$\text{Im}(f_1) \triangle \text{Im}(f_2) \neq \text{Im}(g_1) \triangle \text{Im}(g_2)$$

ידוע ש- $\text{Im}(f) := \lambda n \in \mathbb{N}.t = \{t\}$ (בה"כ $\text{Im}(f_1) = \{0\}, \text{Im}(f_2) = \{1\}, \text{Im}(g_1) = \{1\}, \text{Im}(g_2) = \{0\}$) נניח בשלילה שלא כן, לפיכך קיים $m \neq t$ עבורו $f(n) = m$ אך $\exists n \in \mathbb{N}. f(n) = t$ ולכן $[m = t]$. לכן:

$$\{0\} \triangle \{1\} \neq \{1\} \triangle \{0\}$$

ולפי קומוטטיביות הפעולה $\triangle$, זו סתירה.

Q.E.D. ■

סעיף (ב)

צ.ל.: H על

הוכחה: יהי $N \in \mathcal{P}(\mathbb{N})$. נוכיח קיום $\langle f_1, f_2 \rangle \in (\mathbb{N} \rightarrow \mathbb{N})^2$ כך ש- $H(\langle f_1, f_2 \rangle) = N$. לפי הטענה שהוכחה בכיתה, לכל $A \in \mathcal{P}(\mathbb{N})$ קיימות $B, C \subseteq \mathbb{N}$ לא ריקות כך ש- $B \triangle C = A$. ובפרט עבור $A = N$. נתבונן ב- B, C המתאימות ל- N . נתבונן ב- n יות הסדורות $\mathcal{B}, \mathcal{C}$ המקיימות $(\forall i \in \mathbb{N}. \mathcal{B}_i \in B) \wedge (\forall i \in \mathbb{N}. \mathcal{C}_i \in C)$ בהן אין חזרות, ונבחר:

$$f_1 = (\lambda i \in \mathbb{N}_{\leq |\mathcal{B}|}. \mathcal{B}_i) \cup (\lambda n \in \mathbb{N}_{> |\mathcal{B}|}. \mathcal{B}_0), f_2 = (\lambda i \in \mathbb{N}_{\leq |\mathcal{C}|}. \mathcal{C}_i) \cup (\lambda n \in \mathbb{N}_{> |\mathcal{C}|}. \mathcal{C}_0)$$

נוכל לדעת ש- f_1, f_2 פונקציות על $\mathbb{N}$ כי הן איחוד של שתי פונקציות שהתחום שלהן זר (המשפטים הדרושים כדי להגיד את זה כבר הוכחו בשיעורי הבית הקודמים). בה"כ תהיה קבוצה A , ו- n יה $\mathcal{A}$ המקיימת $\forall i \in \mathbb{N}. \mathcal{A}_i \in A$ בלי חזרות, ופונקציה f מהצורה $f = (\lambda i \in \mathbb{N}_{\leq |\mathcal{A}|}. \mathcal{A}_i) \cup (\lambda n \in \mathbb{N}_{> |\mathcal{A}|}. \mathcal{A}_0)$. ויהי n , נוכיח $a \in A$ אם $f(n) = a$. נוכיח שתי גרירות:

- יהי $a \in A$. ע"פ הגדרת $\mathcal{A}$, קיים אינדקס $i \in \mathbb{N}$ עבורו $\mathcal{A}_i = a$. נבחר $i = n$, וע"פ הגדרתה $f(n) = a$.

• יהי $n \in \mathbb{N}$, נניח $f(n) = a$, נוכיח $a \in A$. נפלג למקרים;

◦ אם $n \leq |\mathcal{A}|$, אז $f(n) = \mathcal{A}_i$ וע"פ בניית $\mathcal{A}$ ידוע $\mathcal{A}_i \in A$ ולכן $f(n) \in A$ כדרוש.

◦ אם $n > |\mathcal{A}|$, אז $f(n) = \mathcal{A}_0$ וע"פ בניית $\mathcal{A}$ ידוע לכל $i \in \mathbb{N}$ מתקיים $\mathcal{A}_i \in A$ ובפרט עבור $i = 0$, ולכן $f(n) \in A$ כדרוש.

עתה, נוכל להגיד $\text{Im}(f_1) = B, \text{Im}(f_2) = C$. נתבונן ב- $H(\langle f_1, f_2 \rangle)$, ולפי תחשיב למדא:

$$H(\langle f_1, f_2 \rangle) = \text{Im}(f_1) \Delta \text{Im}(f_2) = B \Delta C = N$$

כדרוש.

Q.E.D. ■

שאלה 5

נתון

יהיו A, B, C קבוצות לא ריקות, נגדיר:

$$\begin{aligned} Cu: ((A \times B) \rightarrow C) &\rightarrow (A \rightarrow (B \rightarrow C)) \\ Cu = \lambda f \in (A \times B) \rightarrow C. &\lambda a \in A. \lambda b \in B. f(\langle a, b \rangle) \end{aligned}$$

סעיף (א)

צ.ל.: יהי $f \in (A \times B) \rightarrow C$, נניח f חח"ע, נוכיח $Cu(f)$ חח"ע.

הוכחה: יהי $a_1, a_2 \in A$, נניח $Cu(f)(a_1) = Cu(f)(a_2)$, נוכיח $a_1 = a_2$. נפרק את הנתון:

$$\begin{aligned} Cu(f)(a_1) &= Cu(f)(a_2) \\ \iff (\lambda a \in A. \lambda b \in B. f(\langle a, b \rangle))(a_1) &= (\lambda a \in A. \lambda b \in B. f(\langle a, b \rangle))(a_2) & (\beta \text{ rule}) \\ \iff \lambda b \in B. f(\langle a_1, b \rangle) &= \lambda b \in B. f(\langle a_2, b \rangle) & (\beta \text{ rule}) \\ \iff f(\langle a_1, b \rangle) &= f(\langle a_2, b \rangle) & (\eta \text{ rule}) \end{aligned}$$

כלומר, נתון $f(\langle a_1, b \rangle) = f(\langle a_2, b \rangle)$. לפי הנתון f חח"ע, נגרר $a_1 = a_2$. כדרוש.

Q.E.D. ■

סעיף (ב)

צ.ל.: נשלול יהי $f \in (A \times B) \rightarrow C$, נניח f על, נוכיח $Cu(f)$ על.

הוכחה: נבחר:

$$\begin{aligned} g &= \{\langle 0, 0 \rangle, \langle 1, 1 \rangle\} \in B \rightarrow C \\ f &= ((A \times B) \times \{0\} \setminus \{\langle 0, 0 \rangle, 0\}) \cup \{\langle \langle 0, 0 \rangle, 1 \rangle\} \in (A \times B) \rightarrow C. \\ A &= \{1, 0\}, B = \{0, 1\}, C = \{0\} \end{aligned}$$

f על כי עבור $1 \in C$ נבחר $f(\langle 0, 0 \rangle) = 1$, עבור $0 \in C$ נבחר $f(\langle 0, 1 \rangle) = 0$. נניח בשלילה קיום $a \in A$ עבורו $Cu(f)(a) = g$, או במילים אחרות, צריך נשלול קיום $a \in A$ עבורו:

$$\begin{aligned} Cu(f)(a) &= g \\ \iff \lambda b \in B. f(\langle a, b \rangle) &= g & (\beta \text{ rule}) \\ \iff \forall b \in B. f(\langle a, b \rangle) &= g(b) & (\eta \text{ rule}) \end{aligned}$$

לסיכום, $\exists a \in A. \forall b \in B. f(\langle a, b \rangle) = g(b)$. נפלג למקרים:

- אם $a = 0$, אז עבור $b = 0$ מתקיים $0 = g(0) = 1 \neq f(\langle 0, 0 \rangle)$ וזו **סתירה**.
- אם $a = 1$, אז עבור $b = 1$ מתקיים $1 = g(1) = 0 \neq f(\langle 1, 1 \rangle)$ וזו **סתירה**.

סה"כ כל המקרים מובילים לסתירה ולכן $Cu(f)$ לא על.

Q.E.D. ■

~ סוף ~